

FAKTOR-FAKTOR PENYUMBANG KEPADA KEJAYAAN DAN KEGAGALAN PERUSAHAAN KECIL DAN SEDERHANA (PKS) BUMIPUTERA DI MALAYSIA

Suhaila Nadzri, Suhaily Md Shamsudin, Muhammad Firdaus Muhammad Sabri
Fakulti Pengurusan dan Muamalah
Kolej Universiti Islam Antarabangsa Selangor.
Suhaila.nadzri@kuis.edu.my, suhaily@kuis.edu.my, firdaussabri@kuis.edu.my

ABSTRAK

Objektif kertas kerja konseptual ini adalah untuk mengkaji faktor-faktor yang menyumbang kepada kejayaan dan kegagalan usahawan dalam Perusahaan Kecil dan Sederhana (PKS) di Malaysia. Melihat kepada senario semasa, PKS adalah penting bagi pembangunan mana-mana negara kerana ia membantu pertumbuhan ekonomi dan pewujudan peluang pekerjaan kepada masyarakat bandar dan luar bandar. Dapatan kajian mendapati terdapat dua faktor utama iaitu faktor dalaman dan faktor luaran yang mempengaruhi kejayaan atau kegagalan Perniagaan Kecil dan Sederhana di Malaysia. Faktor dalaman ini meliputi faktor ciri-ciri keusahawanan dan orientasi keusahawanan serta pegangan atau ketaatan kepada agama. Manakala faktor-faktor luaran pula meliputi kemahiran pengurusan, pengalaman pengurusan dan industri, perancangan dan keadaan ekonomi, hubungan sosial, jaringan dan pemasaran serta bantuan dan sokongan kerajaan. Selain itu, kertas kerja ini juga mencadangkan satu kerangka kajian yang boleh digunapakai oleh penyelidik pada masa depan dalam mengkaji faktor-faktor yang menyumbang kepada kejayaan dan kegagalan Perniagaan Kecil dan Sederhana.

Kata Kunci : *Perusahaan Kecil dan Sederhana, Bumiputera, Faktor Kejayaan, Faktor Kegagalan*

ABSTRACT

The objective of this conceptual paper is to examine the factors that contribute to the success and failure of entrepreneurs in small and medium enterprises (SMEs) in Malaysia. Recently, SMEs are important for the development of any country as they contribute to economic growth and job creation in the urban and rural areas. The results revealed there are two factors consist of internal factors and external factors affecting the success or failure of SMEs in Malaysia. These Internal factors consist of the entrepreneurial traits and entrepreneurial orientation and also to the obedience towards Islam. While, external factors consist of management skills, management experience and industry, planning and economic conditions, social relationships, networks and marketing as well as assistance and government support. Moreover, this paper proposes a conceptual framework for future research in studying the factors that contribute to the success and failure of SMEs.

Keywords: *Small and Medium Enterprises (SMEs), Bumiputera, Success Factor, Failure Factor*

PENGENALAN

Di Malaysia kerajaan di pelbagai peringkat memainkan peranan yang penting dalam menarik minat masyarakat terutamanya bumiputera di negara ini untuk menceburi bidang Perusahaan Kecil dan Sederhana (PKS). Ini memandangkan bidang ini memberikan sumbangan yang besar kepada pendapatan Negara. Menurut Laporan Tahunan PKS 2012/13 oleh Majlis PKS Kebangsaan, sumbangan PKS kepada Keluaran dalam Negara Kasar (KDNK) keseluruhan mengikut aktiviti ekonomi utama telah meningkat daripada 32.5 peratus pada tahun 2011 kepada 32.7 peratus pada tahun 2012. Malah menurut laporan ini lagi guna tenaga dalam sektor ini juga telah bertambah daripada 4,100,952 pada tahun 2009 kepada 4,854,142 pada tahun 2012 (Laman web rasmi SME Corp). Malah, menurut Rosli Mahmud et al. (2008) usahawan bukan sahaja mencipta perniagaan baru malahan meningkatkan peluang pekerjaan yang menjurus kepada sumber penciptaan penemuan terbaru, teknologi baru dan inovasi. Negara turut memperolehi keuntungan berlipat ganda dari sektor keusahawanan. Selain keuntungan ekonomi, faedah lain turut dirasai oleh masyarakat dari segi taraf kehidupan, tanggungjawab sosial dan pengukuhan industri.

Dalam usaha membangunkan usahawan bumiputera, terdapat beberapa badan yang bertanggungjawab dalam pembangunan usahawan dan bakal-bakal usahawan di Malaysia iaitu Tabung Ekonomi Usaha Niaga (TEKUN), Majlis Amanah Rakyat (MARA), UDA Holdings Bhd, Bank Pembangunan, SME Bank, Perbadanan Nasional Berhad (PNS), Bank Rakyat, Jabatan Pembangunan Koperasi (JPK), Maktab Kerjasama Malaysia (MKM) dan Syarikat Pembangunan Ekonomi Negeri (SEDCs) (Yahya Ibrahim 2014).

Dilihat daripada sudut permasalahan pula, menurut Khairunnisa Mardzuki, Zaimah Darawi, Mohd Radzuan Rahid (2012) masyarakat Melayu sering dianggap tersisih dan jauh ketinggalan di belakang dalam semua aspek berbanding dengan golongan lain. Oleh itu, golongan Melayu kini perlu mengambil inisiatif untuk melakukan perubahan dan transformasi yang drastik dari semua aspek khususnya dari segi pemikiran dan mentaliti untuk menceburi bidang keusahawanan bagi meningkatkan kekuatan dan kemantapan ekonomi untuk bersaing secara sihat dengan bangsa lain dan tidak terus ketinggalan dalam perjalanan negara menuju negara berpendapatan tinggi. Menurut Thuaibaih@Suaibah Abu Bakar et al (2007) kebanyakan kajian dan temubual yang dijalankan ke atas usahawan yang telah berjaya dalam perniagaan menunjukkan bahawa mereka ini pernah mengalami kegagalan dalam perniagaan sekurang-kurangnya sekali, sebelum bangkit semula dalam perniagaan masing-masing. Di sebalik pelbagai permasalahan dan cabaran yang dihadapi oleh usahawan Melayu, terdapat juga dalam kalangan mereka ini yang mampu bertahan dan telah mencapai kejayaan selaras dengan matlamat dasar pembangunan negara yang ingin meningkatkan jumlah usahawan Melayu. Oleh yang demikian kertas kerja konseptual ini akan membincangkan faktor-faktor yang menyumbang kepada kejayaan dan kegagalan PKS Bumiputera di Malaysia.

Definisi Perusahaan Kecil dan Sederhana (PKS)

PKS mempunyai pelbagai definisi mengikut peranan, fungsi dan organisasi yang berkaitan. Mesyuarat Majlis Pembangunan PKS Kebangsaan yang ke-14 pada Oktober 2013 (SME Corp. Malaysia, 2014) telah memberikan definisi baharu untuk PKS yang terpakai bermula 1 Januari 2014 seperti berikut:

- Pembuatan: Jualan tahunan tidak melebihi RM50 juta atau bilangan pekerja sepenuh masa tidak melebihi 200 orang.

- Perkhidmatan dan lain sektor: Jualan tahunan tidak melebihi RM20 juta atau bilangan pekerja sepenuh masa tidak melebihi 75 orang.

Sesebuah perniagaan diklasifikasikan sebagai PKS jika memenuhi salah satu daripada dua kriteria kelayakan iaitu jualan tahunan atau bilangan pekerja sepenuh masa, mana-mana yang rendah. Manakala definisi berdasarkan saiz operasi pula adalah seperti berikut:

- Perusahaan mikro merentasi semua sektor: jualan tahunan kurang daripada RM300,000 atau bilangan pekerja sepenuh masa kurang daripada 5 orang.
- Jadual 1 merumuskan definisi untuk kategori kecil dan sederhana berdasarkan sektor masing-masing.

JADUAL 1: Definisi berdasarkan saiz operasi

| Kategori | Kecil | Sederhana |
|------------------------------|---|---|
| Pembuatan | Jualan tahunan daripada RM300,000 hingga kurang daripada RM15 juta atau daripada 5 hingga kurang daripada 75 pekerja. | Jualan tahunan daripada RM15 juta hingga tidak melebihi RM50 juta atau daripada 75 hingga tidak melebihi 200 pekerja. |
| Perkhidmatan dan Sektor Lain | Jualan tahunan daripada RM300,000 hingga kurang daripada RM3 juta atau daripada 5 hingga kurang daripada 30 pekerja. | Jualan tahunan daripada RM3 juta hingga tidak melebihi RM20 juta atau daripada 30 hingga tidak melebihi 75 pekerja. |

- Jika sesebuah perniagaan memenuhi salah satu kriteria merentasi saiz operasi yang berbeza, maka saiz yang lebih kecil akan diguna pakai. Sebagai contoh, jika jualan tahunan sesebuah firma berada di bawah kategori perusahaan mikro tetapi bilangan pekerja terletak di bawah kategori perusahaan kecil, perniagaan tersebut akan diklasifikasikan sebagai perusahaan mikro.

Definisi piawai bagi PKS ini digunapakai oleh semua agensi kerajaan bagi memudahkan pengenalan PKS dalam semua sektor. Piawai ini juga membantu penyeliaan prestasi dan sumbangan Perniagaan Kecil dan Sederhana yang lebih baik terhadap ekonomi Negara (Mohd Nor Hakim Yusoff, Mohd Rafi Yaacob 2010)

SOROTAN KAJIAN

Daripada sorotan kajian di dapati terdapat beberapa faktor yang menyumbang kepada kejayaan dan kegagalan PKS di Malaysia seperti berikut:

Kemahiran Pengurusan, Pengalaman pengurusan dan industri, Perancangan dan Keadaan Ekonomi

Dapatan kajian yang dilakukan oleh Mohd Hassan Bin Mohd. Osman (2007) mendapati dua daripada tiga faktor kejayaan kritikal yang utama bagi usahawan TEKUN ialah kemahiran pengurusan dan pengkhususan di dalam membuat kerja Ini selaras dengan dapatan kajian oleh Nurul Huda Che Abdullah & Ramlee Mustapha (2009) yang mendapati amalan pengurusan perniagaan daripada persepsi usahawan tani Bumiputera yang berjaya adalah berada pada tahap yang tinggi. Walaupun bergitu hasil temubual mendapati usahawan tani yang dikaji mengakui bahawa amalan pengurusan pemasaran mereka masih di tahap yang lemah manakala hasil

pemerhatian pula menunjukkan amalan pengurusan kewangan responden masih ditahap tidak memuaskan. Daripada dapatan kajian yang dilakukan oleh Azmi Abdul Manaf, Nik hairi Omar & Lee Kuan Yee (2012) terdapat empat faktor yang dianggap kritikal kepada kejayaan usahawan (wanita dan lelaki) iaitu kemahiran perancangan, keadaan ekonomi, pengalaman industri dan pengalaman pengurusan. Ini juga selari dengan dapatan kajian yang dilakukan oleh Buerah Tunggak, Hussin Salamon dan Baharin (2011) yang mendapati aspek pengetahuan dan kemahiran pengurusan keusahawanan merupakan kelemahan utama usahawan bumiputera PKS. Malah pengurusan kewangan yang tidak baik menyebabkan terdapat dalam kalangan usahawan bumiputera PKS ini tidak dapat memisahkan antara pemilikan peribadi dengan entiti perniagaan sehingga sanggup mengeluarkan dan menggunakan wang tunai dan barang niaga untuk kegunaan diri sendiri dan keluarga tanpa membuat sebarang catatan.

Ciri-ciri keusahawanan dan orientasi keusahawanan (EO) yang dimiliki

Menurut Norita Deraman, Nizamuddin, Oemar Hamdan (2005) keseluruhannya usahawan mempunyai ciri lokus kawalan dalaman yang tinggi. Mereka merupakan individu yang percaya bahawa merekalah sebenarnya yang mengawal apa yang berlaku kepada diri mereka, bukannya nasib, peluang atau takdir. Mereka sendiri yang menentukan jatuh bangun perniagaan mereka samada gagal atau berjaya. Penemuan ini menolak dakwaan bahawa usahawan melayu mempunyai ciri lokus kawalan luaran yang selalu mengharap subsidi kerajaan dan berjaya disebabkan faktor-faktor luaran seperti nasib dan sokongan kerajaan.

Hasnah Ali, Norhafizah Abdul razak dan Sanep Ahmad (2010) pula mendapati faktor kejayaan usahawan iaitu keyakinan kepada diri sendiri merupakan faktor yang signifikan dalam mempengaruhi kejayaan mereka. Sementara faktor-faktor lain tidak mempunyai hubungan signifikan (faktor sanggup hadapi risiko, sanggup berdikari, membuat pengkhususan kerja, minat dalam perniagaan, tidak takut menghadapi persaingan, kemahiran yang tinggi dalam perniagaan dan kemahiran dalam bidang pengurusan dan penggunaan masa tidak signifikan) dengan kejayaan usahawan PKS.

Kajian oleh Ishak Yusof (2011) juga menyatakan prestasi kejayaan usahawan melayu di Pulau Langkawi disebabkan faktor dalaman usahawan itu sendiri iaitu latar belakang usahawan melayu iaitu jati diri, jujur, tidak mudah mengalah, yakin dan gigih berusaha. Namun kajian ini tidak menyentuh langsung berkaitan faktor luaran yang kemungkinan besar turut juga mempengaruhi kejayaan atau kegagalan usahawan PKS di Negara ini. Selain itu menurut Buerah Tunggak, Hussin Salamon & Baharin Abu (2011), usahawan yang memiliki sikap-sikap negatif seperti ketidakjujuran, menipu, lewat atau tidak membayar balik pinjaman yang diterima, tidak mahu meningkatkan ilmu pengetahuan dan kurang mengamalkan sikap akauntabiliti biasanya kurang berjaya

Hubungan Sosial, Jaringan dan Pemasaran

Zafir Mohd Makhbul dan Fazilah Mohamad Hasun (2011) menyatakan gabungan faktor-faktor keusahawanan mempunyai hubungan yang signifikan dengan kejayaan seorang usahawan. Malah usahawan juga perlu menggabungkan kepimpinan mereka dan kekuatan jaringan dalam usaha untuk menyalur atau akses kepada maklumat yang relevan dan penting. Ini selaras dengan kajian yang dilakukan oleh Sazelin Arif (2009) yang mendapati salah satu kelemahan Pemasaran dalam kalangan Pengusaha kecil makanan halal di Melaka tengah ialah kekurangan tunjuk ajar dan perkongsian pendapat kerana kurangnya jaringan kerjasama antara sesama usahawan.

Manakala kajian yang dilakukan oleh Abdul Ghani Farinda et al. (2009), Noorasiah Sulaiman, Mohd Nasir Mohd Saukani (2007) menunjukkan modal sosial (jaringan sosial) mempunyai pengaruh penting terhadap tingkat daya saing dan kejayaan sesebuah firma. Usahawan juga turut mengakui bahawa elemen yang membentuk modal sosial penting kepada

kerjaya mereka. Namun apa yang menjadi masalah dan cabaran kepada mereka ialah bagaimana hendak membina indikator jaringan bagi modal sosial ini.

Dapatan kajian ini selaras dengan dapatan kajian oleh Syed Shah Alam, Mohd Fauzi Mohd Jani, Nor Asiah Omar (2011), yang menunjukkan sokongan keluarga, hubungan sosial, motivasi dalaman memberi kesan positif dan signifikan kepada kejayaan usahawan wanita dalam perniagaan kecil kecuali sokongan Teknologi Maklumat dan Komunikasi (ICT).

Pegangan atau ketaatan kepada agama islam

Norashidah Othman, Noraishah Buang (2009) melalui kajiannya terhadap enam orang usahawan Perusahaan Kecil dan Sederhana (IKS) di Malaysia didapati mereka mempunyai sikap keusahawanan yang hampir sama, kemahuan belajar yang tinggi, dan kekuatan pegangan agama dan kerohanian. Mereka juga mempunyai kesedaran terhadap nilai-nilai etika, mempunyai kemahiran keusahawanan iaitu kebolehan dalam bidang masing-masing, menguruskan perniagaan dan sumber yang dimiliki. Kajian ini juga mendapati bahawa kemahuan usahawan PKS untuk menceburi bidang keusahawanan dipengaruhi oleh elemen kerohanian yang berkaitan keusahawanan yakni pegangan agama dan nilai. Kajian ini selari dengan pendapat Buerah Tunggak & Hussin Salamon (2011) yang menyatakan masyarakat Bumiputera perlu ditanam dengan sikap keusahawanan yang efektif dan beretika yang akan melahirkan ciri-ciri keusahawanan yang selari dengan ajaran islam seperti jujur dan benar, amanah, keadilan, menepati janji, ihsan, istiqamah, taufian, berilmu dan berkemahiran serta keazaman (iltizam yang tinggi). Mohamad Zulkifli & Mohd Rosli (2013) menyatakan terdapat hubungan positif antara orientasi keusahawanan dan kejayaan perniagaan. Malah hubungan positif ini lebih kuat sekiranya usahawan mempunyai pegangan agama yang kuat.

Siti Arni Basir, Bharudin Che pa, Raja Hisyamudin Raja Sulong (2009) pula menyatakan prinsip-prinsip kualiti yang perlu ada pada usahawan muslim yang berjaya seperti di bawah:

1. Di dalam islam, usahawan muslim digalakan beroperasi melalui kuasa pasaran supaya lebih efektif.
2. Menghindari sikap tamak
3. Memantapkan sikap berdikari
4. Bekerjasama (organisasi) menubuhkan jaringan, dan
5. Jihad ekonomi.
6. Orientasi keusahawanan mempunyai hubungan positif yg signifikan memberi kesan terhadap kejayaan usahawan melayu.

Manakala bagi usahawan muslim yang tidak menjalankan perniagaan mereka mengikut ajaran islam yang sebenar mereka ini didapati kurang berjaya. Ini dibuktikan oleh kajian yang dilakukan oleh Lim Jie Wei & Novel Lyndon (2013) di mana majoriti petani cina kurang berminat untuk berurusan dengan pemborong atau peniaga melayu walaupun terdapat peniaga melayu yang menawarkan untuk membeli produk pertanian mereka dengan harga yang lebih mahal. Ini disebabkan petani cina kurang percaya dengan pemborong melayu berdasarkan pengalaman lepas mereka yang didapati pemborong atau peniaga melayu suka berhutang dan tidak menepati janji, malah mereka sering menghilangkan diri kerana tidak mahu membayar hutang.

Bantuan dan Sokongan Kerajaan

Hasil dapatan kajian Mohd Nor Hidayad bin Hambali (2011) mendapati kesemua faktor bantuan-bantuan kerajaan seperti kewangan dan kredit, latihan dan pembangunan, perkhidmatan nasihat dan perundingan, pemasaran dan peluang perniagaan, dan sokongan infrastruktur yang disediakan oleh kerajaan dapat membantu meningkatkan kejayaan usahawan PKS bumiputera

dalam menceburi bidang keusahawanan. Penemuan kajian oleh Siti Nor Wardatulaina Mohd Yusof (2011) pula menunjukkan sokongan keusahawanan dan dasar-dasar kerajaan yang berkaitan dengan ‘business angel’ dan ketersediaan modal risiko, ketersediaan sumber kewangan, pengaruh dan sokongan kerajaan untuk keusahawanan dan peranan dasar-dasar kerajaan kepada aktiviti keusahawanan juga berkorelasi dengan kejayaan usahawan di Malaysia. Ini disokong oleh kajian Syarifah Rohaya Wan Idris et al., (2013) yang mendapati terdapat enam faktor kritikal penyumbang kepada kejayaan sesebuah perniagaan kedai runcit koperasi di Negeri Sarawak yang terdiri daripada faktor keusahawanan, sokongan, komunikasi, persaingan, susun atur dan pengurusan.

PERBINCANGAN IMPLIKASI KAJIAN

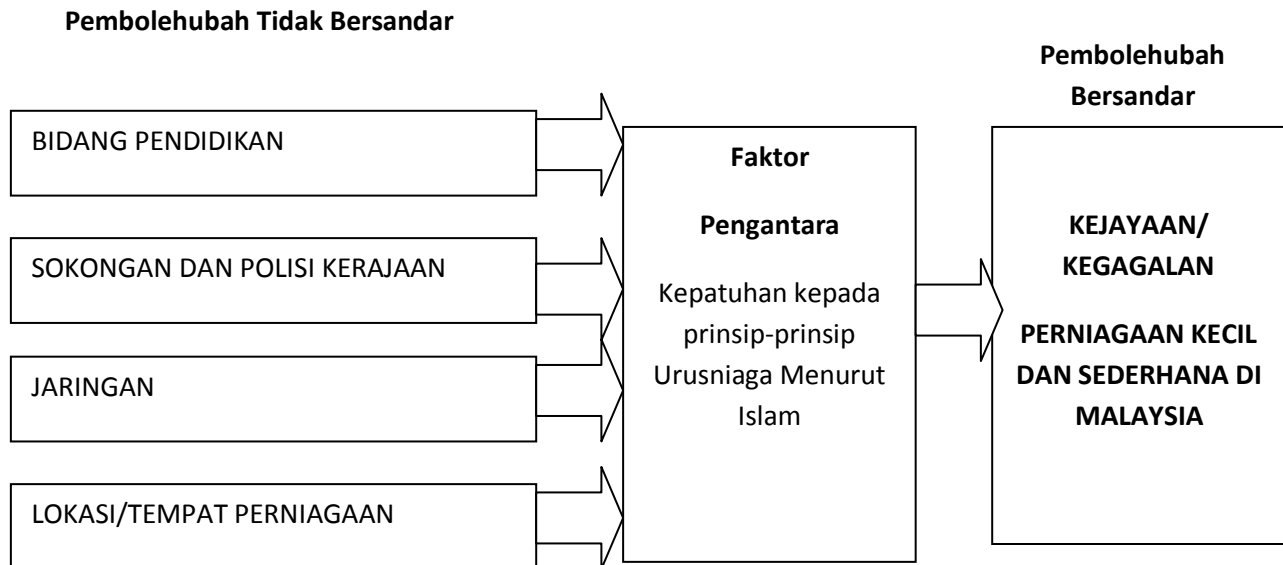
Berdasarkan sorotan kajian didapati terdapat dua faktor utama iaitu faktor dalaman dan faktor luaran yang mempengaruhi kejayaan atau kegagalan PKS di Malaysia. Faktor dalaman ini meliputi ciri-ciri keusahawanan dan orientasi keusahawanan, serta pegangan atau ketaatan kepada agama. Manakala faktor-faktor luaran pula meliputi kemahiran pengurusan, pengalaman pengurusan dan industri, perancangan dan keadaan ekonomi, hubungan sosial, jaringan dan pemasaran serta bantuan dan sokongan kerajaan.

Bagi pandangan penyelidik, kesemua faktor ini perlu diberikan perhatian yang sewajarnya oleh usahawan PKS Bumiputera di Malaysia sekiranya mereka ingin lebih berjaya dalam sektor ini. Mereka perlu mempunyai sikap yang tidak mudah putus asa, proaktif, keyakinan diri yang tinggi, inovatif dan sebagainya untuk lebih berjaya. Di samping itu mereka perlulah membaiki kemahiran pengurusan, menimba pengalaman sebanyak yang mungkin daripada jatuh dan bangun dalam sektor ini, dan perlu mempunyai perancangan dan ilmu berkaitan dengan ekonomi dan kewangan. Selain itu dicadangkan juga usahawan-usahawan PKS ini mewujudkan jaringan sosial dan kerjasama yang kukuh di kalangan rakan perniagaan dan masyarakat. Mereka juga perlu menambahkan ilmu berkaitan pemasaran dengan menghadiri seminar dan program-program yang berkaitan melalui agensi-agensi kerajaan yang dipertanggungjawabkan.

Melalui dapatan kajian ini juga didapati bantuan dan sokongan kerajaan masih signifikan dalam menyumbang kepada kejayaan PKS di Malaysia. Justeru bantuan, sokongan serta polisi-polisi yang telah dijalankan oleh kerajaan sebelum ini melalui agensi-agensi yang berkaitan perlu diteruskan dan dibuat penambahbaikan selaras dengan matlamat kerajaan untuk membangunkan ekonomi bumiputera di Negara ini. Selain itu Majlis Amanah Rakyat (MARA) dicadangkan memperkasakan lagi Program Skim Khidmat Nasihat Perniagaan, Program Pembangunan Pemasaran, Program Pembangunan Teknousahawan, Program Latihan Keusahawanan dan sebagainya supaya ianya mampu membangunkan lebih ramai lagi usahawan PKS yang berjaya di Negara ini. Manakala, Perbadanan Nasional Berhad (PNS) yang merupakan sebuah agensi di bawah Kementerian Perdagangan Dalam Negeri, Koperasi dan Kepenggunaan (KPDNKK) yang diberi mandat untuk menerajui pembangunan industri francais di Malaysia wajar mengiatkan usaha-usaha untuk membantu membangunkan lagi usahawan PKS francais di Malaysia, melalui kepakaran dalam memberikan servis serta produk yang berkualiti. Malah PNS perlu mengambil inisiatif mempromosikan peranan sebenar PNS kepada masyarakat bandar dan luar bandar. Ini disebabkan masyarakat masih lagi kabur berkaitan peranan sebenar PNS dan sistem perniagaan francais itu sendiri yang dianggap memerlukan modal yang besar untuk dimulakan.

CADANGAN PENYELIDIKAN LANJUTAN

Di sini penyelidik mencadangkan satu kerangka kajian yang boleh dikembangkan oleh penyelidik-penyelidik yang ingin membuat kajian dalam bidang yang sama di masa depan seperti di bawah:



Melalui kerangka kajian di atas pembolehubah tidak bersandar yang dicadangkan iaitu bidang pendidikan, sokongan dan polisi kerajaan, jaringan dan lokasi perniagaan. Pembolehubah tidak bersandar bidang pendidikan ini meliputi jurusan yang dihadiri oleh usahawan semasa di Institut Pengajian Tinggi (IPT). Pembolehubah tidak bersandar jaringan pula meliputi jaringan peribadi dan perniagaan. Keempat-empat pembolehubah tidak bersandar ini dijangkakan mempunyai hubungan signifikan kepada pembolehubah bersandar iaitu kejayaan atau kegagalan Perusahaan Kecil dan Sederhana di Malaysia. Bidang pendidikan dan lokasi perniagaan dicadangkan sebagai pembolehubah tidak bersandar yang perlu dikaji kerana penyelidik menjangkakan dua faktor ini turut menyumbang kepada kejayaan atau kegagalan PKS di Malaysia. Selain itu melalui kerangka kajian ini penyelidik mencadangkan faktor kepatuhan kepada prinsip-prinsip urusniaga menurut Islam (ketepatan dalam timbangan, menjauhi riba, membayar zakat, jujur, menepati janji dan lain-lain) dijadikan faktor pengantara yang dijangkakan boleh menguatkan lagi hubungan di antara pembolehubah tidak bersandar dan pembolehubah bersandar.

KESIMPULAN

Kertas kerja konseptual ini diharapkan dapat membantu penyelidik di masa depan yang ingin mengkaji dalam bidang yang sama. Di samping itu kerangka kajian yang dicadangkan boleh digunapakai dan diperkembangkan oleh penyelidik yang ingin mengkaji hubungan di antara pembolehubah tidak bersandar, pengantara dan pembolehubah bersandar yang dicadangkan. Hasil dapatan kajian tersebut diharapkan dapat membantu kerajaan, agensi-agensi yang berkaitan dan usahawan PKS khususnya dalam merangka strategi untuk lebih berjaya dalam sektor ini.

RUJUKAN

- Abdul Ghani Farinda, Yusriza Kamarulzaman, Apnizan Abdullah, Syed Zamberi Ahmad 2009, Building Business Network: A Proposed Framework for Malaysian SMEs, International Review Business Research Papers, Vol. 5, No 2 March 2009 Pp. 151-160
- Buerah Tunggak, Hussin Salomon & Baharin Abu 2011, *Keperluan Latihan dan Pendidikan Berterusan ke arah Pembangunan Usahawan Muslim Berteraskan Nilai Islam Di Malaysia*, Jurnal teknologi, 55 (Sains Sosial), Mei 2011:121-144
- Buerah Tunggak & Hussin Salomon 2011, *Mengembalikan Kegemilangan Tamadun Melayu-islam Menerusi Pemupukan Budaya Niaga Berteraskan Akhlak*, Sari-International Journal of the Malay World and Civilisation 29(2)(2011):123-147
- Buerah Tunggak, Hussin Salomon & Baharin Abu 2013, *Pengaruh Faktor-faktor Demografi Terhadap Budaya Niaga Usahawan Bumiputera Muslim*, Jurnal Kemanusiaan Bil. 20, ISSN: 1675-1930 @ Universiti Teknologi Malaysia April 2013
- Ishak Yussof, Khairunnisa Mardzuki, Zaimah Darawi, Mohd Shukri Hajinoor 2011, *Faktor Keusahawanan dan Prestasi Kejayaan Usahawan Melayu di Pulau Langkawi, Kedah*, Persidangan Kebangsaan Ekonomi Malaysia ke VI (PERKEM VI), Prosiding PERKEM VI, Jilid 2 (2011) 196 – 207 ISSN: 2231-962X
- Khairunnisa Mardzuki, Zaimah Darawi, Mohd Radzuan Rahid (2013), *Transformasi Dan Prestasi Perniagaan Usahawan Melayu Di Johor*, Proceeding PERKEM VII, volume 1 (2012) 696-708, ISSN: 2231-962X
- Laman Web Rasmi SME Corp. Malaysia, <http://www.smecorp.gov.my> , Garis Panduan Bagi Definisi Baharu PKS disediakan oleh SME corp. Malaysia Sekretariat bagi Majlis Pembangunan Perniagaan Kecil dan Sederhana Kebangsaan, Oktober 2013
- Lim Jie Wei, Novel Lyndon 2013, *Jaringan Sosial pemasaran pertanian di kalangan Komuniti Cina di Kg Baru, Tras Raub, Pahang*, GEOGRAFIA Online Malaysian Journal of Society and Space 9 issue 4 (24-34) @ 2013, ISSN 2180-2491
- Mohd Hassan Bin Mohd. Osman 2007, *Faktor-faktor yang Mempengaruhi Kejayaan Usahawan Kredit Mikro di negeri Johor*, Vot Penyelidikan 75002, Fakulti Pengurusan dan Pembangunan Sumber Manusia, Universiti Teknologi Malaysia.
- Mohd Nor Hakim Yusoff, Mohd Rafi Yaacob 2010, *Memula dan Mengurus Perniagaan Perusahaan Mikro, Kecil, dan Sederhana (Perniagaan Kecil dan Sederhana)*, Cetakan Pertama 2010, Penerbit Universiti Malaysia Kelantan
- Mohd Nor Hidayat Hambali 2011, *Faktor Bantuan Kerajaan yang Meningkatkan Kejayaan Usahawan Industri Kecil dan Sederhana Bumiputera di Sabak Bernam, Selangor*, Tesis Sarjana Muda, Universiti Teknologi Malaysia
- Norashidah Othman, Noraishah Buang 2009, *Konsep kesediaan Keusahawanan Berdasarkan Kajian Kes Usahawan IKS di Malaysia*, Jurnal Pendidikan Malaysia 34(1) (2009):187-203
- Noorashiah Sulaiman, Mohd Nasir Mohd Saukani Modal Sosial 2007, *Dalam mempertingkatkan daya saing Firma Perusahaan Kecil dan Sederhana (PKS)*, IJMS 14 (2), 93-111 (2007)
- Norita Deraman, Nizamuddin Zainuddin, Oemar Hamdan (UUM) 2005, *Kajian Tentang Ciri-Ciri Personaliti Keusahawanan di Kalangan Usahawan Bumiputera (Melayu) Malaysia*, Jurnal Manajemen & Bisness Sriwijaya Vol 3 No 6 Disember 2005
- Nurul Huda Che Abdullah, Ramlee Mustapha 2009, *Kajian Kes usahawan Tani Industri Kecil dan Sederhana(IKS) Bumiputera di Negeri Terengganu*, Jurnal pendidikan Malaysia 34 (2) (2009):143-165
- Portal Rasmi Kerajaan Malaysia 2014, <http://www.gov.my>

- Portal Rasmi Majlis Amanah Rakyat 2014, <http://www.mara.gov.my>
- Portal Rasmi TEKUN Nasional 2014, <http://www.tekun.gov.my>
- R. Mohamad Zulkifli & Mohd Rosli 2013, *Entrepreneurial Orientation and business Success of Malay Entrepreneurs: Religiosity as Moderator*. International Journal of Humanities and Social Science Vol. 3 No. 10 (special issue- may 2013)
- Rosli Mahmood, Lily Julienti, Mohamad Yusop Mohd Jani, Muhammad Shukri Bakar, Norita Deraman, Norria Zakaria, Syahrina Abdullah, Rosli Mohd Saad, Azrain Nasyrah Mustapa 2008, *Prinsip-prinsip Asas Keusahawanan*, Penerbit Cengage Learning.
- Sarifah Rohaya Bt Wan Idris et al., 2013, Faktor-faktor Kritikal Kejayaan Perniagaan Kedai Runcit Koperasi di Negeri Sarawak, *Malaysian Journal of Co-operative Studies*, Volume 9, ms 94-114
- Sazelin Arif 2009, *Keupayaan Pemasaran dalam kalangan Pengusaha kecil makanan halal di Melaka tengah: satu kajian Awal*. MALIM Bil.10 (2009)
- Siti Arni Basir, Bharudin Che pa, Raja Hisyamudin Raja Sulong 2009, *Prinsip-prinsip kualiti kearah melahirkan usahwan muslim yang berjaya*, *Jurnal Syariah*, JIL 17, BIL 2 (2009) 327-352
- Siti Nor Wardatulaina Mohd Yusof 2011, *Success factors in Entrepreneurship: The Case Study of Malaysia*, Pilot Research Work (Phd Thesis), Department D'Economia De L'Empresa, Universitat Autònoma de Barcelona.
- Syed Shah Alam, Mohd Fauzi Mohd Jani, Nor Asiah Omar 2011, *An Emprical study of success factors of women entrepreneurs in southern region In Malaysia*, *International Journal of economics and Finance*, Vol 3, No 2, May 2011
- Thuaibah@Suaibah Binti Abu Bakar, Azlah Bin Md Ali, Dr Rozeyta Binti Omar, Pm Dr Hishamduddin Md Som, Syaharizatul Noorizwan binti Muktar 2007, *Penglibatan Kaum Wanita Dalam Aktiviti Keusahawanan di Negeri Johor: Kajian Terhadap Faktor-faktor Kritikal Kejayaan dan Kegagalan Pengendalian Perniagaan*. *Vot Penyelidikan* 75087, Jabatan Pembangunan Sumber Manusia, Fakulti Pengurusan dan Pembangunan Sumber Manusia, UTM
- Yahya Ibrahim 2014, *Keusahawanan dan Daya Saing Dalam Sektor Pelancongan Pulau*, Cetakan Pertama 2014, Penerbit Universiti Sultan zainal Abidin (UniSZA)

LAMPIRAN

JADUAL 1: SUMBANGAN PERUSAHAAN KECIL DAN SEDERHANA (PERUSAHAAN KECIL DAN SEDERHANA) KEPADA KDNK KESELURUHAN MENGIKUT AKTIVITI EKONOMI UTAMA (%)

| TAHUN | 2005 | 2006 | 2007 | 2008 | 2009 | 2010 | 2011e | 2012 ^a |
|--|------|------|------|------|------|------|-------|-------------------|
| (%) Bahagian kepada KDNK | | | | | | | | |
| Pertanian | 3.4 | 3.5 | 3.4 | 3.3 | 3.4 | 3.4 | 3.4 | 3.3 |
| Perlombongan dan Kuari | 0.1 | 0.1 | 0.1 | 0.1 | 0.1 | 0.1 | 0.1 | 0.1 |
| Pembinaan | 0.7 | 0.7 | 0.7 | 0.7 | 0.8 | 0.8 | 0.8 | 0.9 |
| Pembuatan | 8.1 | 8.1 | 8.2 | 7.8 | 7.4 | 7.7 | 7.9 | 7.9 |
| Perkhidmatan | 17.0 | 17.2 | 18.2 | 19.1 | 19.9 | 19.8 | 20.1 | 20.2 |
| Campur: Duti Import | 0.1 | 0.1 | 0.1 | 0.2 | 0.2 | 0.2 | 0.3 | 0.4 |
| Bahagian KDNK Perniagaan Kecil dan Sederhana kepada KDNK Keseluruhan | 29.4 | 29.6 | 29.6 | 31.2 | 31.7 | 32.0 | 32.5 | 32.7 |

e: anggaran a: awalan

Sumber: Jabatan Perangkaan Malaysia, 2014